

УДК 341+349.6

Вихрист Сергій Михайлович –

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри державно-правових дисциплін
ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”

ORCID: 0000-0002-3844-1165

Serhiy M. Vykhryst –

Ph.D. in Law, Associate Professor,

Department of State and Law,

Economic and Law “KROK” University

(30-32 Tabirna Street, Kyiv, 03113, Ukraine)

ORCID: 0000-0002-3844-1165

Екологічний норматив якості води та імплементація водної рамкової директиви ЄС в Україні

У статті представлено комплексне дослідження нормативно-правового регулювання оцінки якості вод, взаємозв'язку та співвідношення оцінки якості вод з екологічними нормативами якості води масивів поверхневих та підземних вод та впливу імплементації ВРД ЄС в Україні на його трансформацію з урахуванням останніх змін, внесених до законодавства України. Робиться висновок про те, що імплементація ВРД ЄС в Україні призвела до перегляду підходів у визначенні екологічного нормативу якості води масивів поверхневих та підземних вод та його застосуванні в державному управлінні в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Транспозиція ВРД ЄС, у тому числі доповнення та розширення термінологічного апарату, нормативне закріплення гідрографічного та водогосподарського районування території України, запровадження інструментарію планів управління річковими басейнами, приведення у відповідність до вимог права ЄС моніторингу вод за процедурами діагностичного моніторингу масивів поверхневих та підземних вод, операційного моніторингу масивів поверхневих та підземних вод та дослідницького моніторингу масивів поверхневих вод та класифікації масивів поверхневих вод відповідно до їхніх екологічного та хімічного станів, масивів підземних вод відповідно до їхніх хімічного та кількісного станів, а також класифікації штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод згідно з їхнім екологічним потенціалом, природно призвела до перегляду змістовного наповнення екологічного нормативу якості масивів поверхневих та підземних вод.

Саме необхідність виконання міжнародних зобов'язань України щодо адаптації законодавства України до права ЄС, транспозиція та імплементація ВРД ЄС та інших відповідних джерел права ЄС в рамках цього процесу стали вирішальними у трансформації нормативно-правового регулювання у окресленій сфері.

Ключові слова: екологічний норматив якості води, право Європейського Союзу, Водна рамкова директива, адаптація законодавства, поступове наближення (апроксимація), транспозиція, імплементація, план управління річковим басейном.

S.M. Vykhryst Environmental Quality Standards and Implementation of the Water Framework Directive in Ukraine

The piece presents a comprehensive study of the normative and legal regulation of water quality assessment, the relationship and correlation of water quality assessment with environmental quality standards for surface and groundwater bodies and the impact of the EU WFD implementation in Ukraine on its transformation, taking into account the latest legislation developments in Ukraine. The conclusion is made that the EU WFD implementation in Ukraine has led to a revision of approaches in establishing the environmental quality standards for surface and groundwater bodies and its application in public administration in the field of water use and protection and reproduction of water resources.

The EU WFD transposition, including the amendment and expansion of the terminological apparatus, the normative embedding of hydrographic and water management zoning of the territory of Ukraine, the introduction of a toolkit of river basin management plans and the water monitoring compliant with EU requirements for surveillance monitoring of surface and groundwater bodies, operational monitoring of surface and groundwater bodies and investigative monitoring of surface water bodies, as well as the introduction of ecological status and chemical status classifications for surface water bodies, chemical status and quantitative status classifications for groundwater bodies and ecological potential classifications for heavily modified or artificial water bodies, obviously led to the revision of intrinsic nature of environmental quality standards for surface and groundwater bodies.

It is the need to comply with Ukraine's international obligations regarding the adaptation of the legislation of Ukraine to the EU acquis, the transposition and implementation of the EU WFD and other relevant pieces of the EU law under the above process that have become decisive in the transformation of normative and legal regulation in point.

Keywords: *environmental quality standard, EU law, Water Framework Directive, adaptation of the legislation, gradual approximation, transposition, implementation, river basin management plan.*

Постановка проблеми. Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 р. про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики (далі – ВРД ЄС) [1] є основою нормативно-правового регулювання відносин у сфері управління водними ресурсами в ЄС. Згідно зі статтею 363 та Додатком ХХХ до Угоди про асоціацію [2] Україна взяла на себе зобов'язання поступово наблизити (апроксимувати) законодавство України до права та політики ЄС у сфері охорони довкілля, в тому числі протягом 10 років з дня набрання чинності Угодою про асоціацію імплементувати ВРД ЄС. Крім того, згідно зі статтею 365 (b) Угоди про асоціацію співробітництво з питань охорони довкілля охоплює, *inter alia*, розроблення секторальних стратегій з якості води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище.

Водну стратегію України на період до 2050 року [3] схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 р. № 1134-р. Погодження планів управління річковими басейнами триває й згідно з планами-графіками процесу розроблення проєктів планів управління річковими басейнами [4] та пунктом 10 Порядку розроблення плану управління річковим басейном, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2017 р. № 336 [5], має завершитися до 1 серпня 2024 року.

Важливою складовою цього процесу є імплементация ВРД ЄС в частині оцінки якості вод, екологічних нормативів якості води масивів поверхневих та підземних вод, визначення та класифікації екологічного та хімічного станів

масивів поверхневих вод, хімічного та кількісного станів масивів підземних вод, а також екологічного потенціалу штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод, адже їх визначення є відправною точкою для формування програми заходів, спрямованої на досягнення екологічних цілей, визначених для кожного району річкового басейну.

Відтак, дослідження нормативно-правового регулювання оцінки якості вод, взаємозв'язку та співвідношення оцінки якості вод з екологічними нормативами якості води масивів поверхневих та підземних вод та впливу імплементации ВРД ЄС в Україні на його трансформацію є вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різних методів оцінки якості вод, взаємозв'язку та співвідношенню оцінки якості вод з екологічними нормативами якості води масивів поверхневих та підземних вод, розробленню відповідних методик та узагальненню досвіду їх використання, аналізу практики країн світу у досліджуваній сфері приділяли увагу такі відомі вчені, як А.В. Яцик, В.Д. Романенко, В.М. Жукинський, О.П. Оксіюк, В.К. Хільчевський, М.Р. Забокрицька, І.В. Гопчак, С.І. Сніжко, А.В. Гриценко, О.Г. Васенко, В.В. Заболоцька, С.М. Юрасов, С.О. Афанасьєв, В.І. Осадчий, А.І. Томільцева та інші.

Невирішені раніше проблеми. Комплексного дослідження нормативно-правового регулювання у визначеній сфері та впливу імплементации ВРД ЄС в Україні на його трансформацію з урахуванням останніх змін,

внесених до законодавства України, не проводилося.

Мета. Метою статті є комплексне дослідження нормативно-правового регулювання оцінки якості вод, взаємозв'язку та співвідношення оцінки якості вод з екологічними нормативами якості води масивів поверхневих та підземних вод та впливу імплементації ВРД ЄС в Україні на його трансформацію з урахуванням останніх змін, внесених до законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Транспозиція ВРД ЄС до законодавства України розпочалася з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом» від 4 жовтня 2016 року № 1641-VIII [6]. Насамперед, цим Законом було розвинуто та розширено термінологічний апарат Водного кодексу України. Крім оновлення редакції термінів «водний об'єкт» та «водогосподарський баланс», статтю 1 Водного кодексу України було доповнено такими термінами, як «басейновий принцип управління», «водогосподарське районування», «гідрографічне районування», «річковий басейн (водозбір)», «суббасейн», «район річкового басейну», «масив поверхневих вод», «масив підземних вод», «перехідні води», «прибережні води», «штучний масив поверхневих вод», «істотно змінений масив поверхневих вод», «екологічний стан масиву поверхневих вод», «хімічний стан масиву поверхневих вод», «кількісний стан масиву підземних вод», «хімічний стан масиву підземних вод», «план управління річковим басейном» та низкою інших термінів. Незважаючи на запровадження Законом № 1641-VIII нормативного визначення басейнового принципу управління у Водному кодексі України, термін вже тривалий час використовувався у водному законодавстві. Так, згідно з частиною першою статті 13 Водного кодексу України «державне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюється за басейновим принципом» [7]. Про впровадження басейнового принципу управління водокористуванням, охороною вод та відтворенням водних ресурсів йдеться у Національній програмі екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення

якості питної води [8]. На створенні умов для переходу до управління водними ресурсами виключно за басейновим принципом наголошується у Загальнодержавній програмі розвитку водного господарства, затвердженій Законом України [9]. Впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом визначено метою Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року [10]. Зрештою, басейновий принцип управління покладено в основу Договору між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер від 29 листопада 2012 року [11]. Проте саме з метою транспозиції ВРД ЄС Законом № 1641-VIII Водний кодекс України було доповнено терміном «басейновий принцип управління».

Згідно зі статтею 1 Водного кодексу України та пунктом 15 статті 2 ВРД ЄС район річкового басейну є головною одиницею управління у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів [7] та основною одиницею для управління річковими басейнами [1]. Відтак з метою нормативного закріплення гідрографічного районування території України новою статтею 13-1 Водного кодексу України гідрографічною одиницею було визначено район річкового басейну та встановлювалося 9 районів річкових басейнів [12, с. 11]. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища (наразі Міндовкілля) уповноважувався у межах встановлених районів річкових басейнів виділяти суббасейни та затверджувати межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок, що було здійснено наказом від 26.01.2017 № 25, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2017 р. за № 208/30076 [13] та наказом 03.03.2017 № 103, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 р. за № 421/30289 [14]. Затверджене у 2016 році на законодавчому рівні гідрографічне та водогосподарське районування території України відповідає вимогам ВРД ЄС [12, с. 18].

Законом № 1641-VIII частину першу статті 13 Водного кодексу України було доповнено положенням про те, що державне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюється також на основі планів управління річковими басейнами. Згідно з визначенням, наведеним у статті 1 Водного кодексу України, план управління річковим басейном – це документ, що містить аналіз стану та комплекс заходів для досягнення цілей, визначених для кожного району річкового басейну у встановлені строки [15]. Частиною першою нової статті 13-2 Водного кодексу України конкретизувалося, що йдеться саме про досягнення екологічних цілей. Спочатку абзацом другим пункту 3 Порядку розроблення плану управління річковим басейном [5], а згодом частиною другою статті 81 Водного кодексу України у редакції Закону України № 2973-IX від 20 березня 2023 року було визначено, що стратегічною екологічною ціллю для всіх районів річкових басейнів є досягнення або підтримання принаймні «доброго» екологічного та хімічного стану масивів поверхневих вод, «доброго» хімічного та кількісного стану масивів підземних вод, а також «доброго» екологічного потенціалу штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод [16].

Запровадження зазначених категорій вимагало зміни підходів до (державного) моніторингу вод та транспозиції ВРД ЄС щодо визначення екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод, а також кількісного та хімічного станів масиву підземних вод. Відтак частину першу статті 21 Водного кодексу України було доповнено положенням про те, що складовими (державного) моніторингу вод є моніторинг біологічних, гідроморфологічних, хімічних та фізико-хімічних показників, а главу 5 Водного кодексу України – статтями 21-1 та 21-2, згідно з якими в основу визначення екологічного стану масиву поверхневих вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод покладено біологічні показники з використанням гідроморфологічних, хімічних та фізико-хімічних показників, хімічний стан масиву поверхневих вод та хімічний стан масиву підземних вод визначаються за окремими

групами забруднюючих речовин, а кількісний стан масиву підземних вод визначається за співвідношенням забору підземних вод до її загального об'єму [7].

Згідно з новою редакцією частини першої статті 37 Водного кодексу України, викладеною у Законі № 1641-VIII, для оцінки екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод та хімічного стану масиву підземних вод та визначення комплексу водоохоронних заходів встановлюється екологічний норматив якості води масивів поверхневих та підземних вод [7].

Порядок здійснення (державного) моніторингу вод [17], заснований на вимогах статті 8 та Додатку V до ВРД ЄС [18, с. 19], затверджено у 2018 році. Перелік забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод [19], яким, зокрема, транспоновано Додаток X до ВРД ЄС, затверджено наказом 06.02.2017 № 45, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 лютого 2017 р. за № 235/30103.

Додатком 8 до Методики [20], затвердженої наказом від 14.01.2019 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 лютого 2019 р. за № 127/33098, встановлювалися екологічні нормативи якості, на підставі яких згідно з пунктом 2 розділу V Методики здійснюється визначення хімічного стану масиву поверхневих вод. Перелік речовин та значення їх концентрацій, наведених у Додатку 8 до Методики, повною мірою відповідають Додатку I до Директиви 2008/105/ЄС [21].

Наказом Міндовкілля від 01.04.2024 № 332, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 травня 2024 р. за № 790/42135, до Методики [20] внесено низку змін та доповнень. Зокрема, згідно з оновленою нумерацією Додаток 8 до Методики у редакції 2019 року став Додатком 28, у новій його редакції поряд з назвами речовин було додано їхні реєстраційні номери CAS. Фундаментальні доповнення Методики стосуються класифікації екологічного стану, адже згідно з пунктом 9 розділу II Методики класифікація екологічного стану розробляється для кожного типу масиву поверхневих вод окремо, тобто є типоспецифічною. Типоспецифічна класифікація

розробляється для біологічних, гідроморфологічних, хімічних та фізико-хімічних показників. Під час розроблення типоспецифічної класифікації на основі екологічного нормативу якості води встановлюються граничні значення для класів екологічного стану масиву поверхневих вод [22, с. 52]. Доповнення Методики новими додатками 5-24, якими встановлено граничні значення класів для визначення екологічного стану масивів поверхневих вод, дозволяє повною мірою використати зазначену типоспецифічну класифікацію, адже згідно з абзацом другим пункту 1 розділу III Методики визначення класу для кожного з показників проводиться шляхом зіставлення його значення з граничними значеннями класів, встановленими у типоспецифічній класифікації.

При цьому, не можна погодитися з тезою про те, що визначення екологічного стану масиву поверхневих вод на підставі проведення типоспецифічної класифікації суперечить положенню частини четвертої статті 33 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», де йдеться про те, що «нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі та рівні шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього є єдиними для всієї території України», тобто екологічні нормативи, як і ГДК речовин, повинні

бути єдиними для всієї території України [22, с. 54], адже типоспецифічна класифікація є єдиною для всієї території України і охоплює всі типи масивів поверхневих вод, визначених згідно з Методикою визначення масивів поверхневих та підземних вод [23].

Висновки. Таким чином, імплементація ВРД ЄС в Україні призвела до перегляду підходів у визначенні екологічного нормативу якості води масивів поверхневих та підземних вод та його застосуванні в державному управлінні в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів [24, с. 32]. Ця трансформація стала можливою також завдяки багаторічним фундаментальним дослідженням у низці прикладних наук, зокрема, гідроекології, гідробіології, гідроморфології та гідрохімії [12, с. 10]. Активно використовується досвід держав-членів ЄС. Але саме необхідність виконання міжнародних зобов'язань України щодо адаптації законодавства України до права ЄС, транспозиція та імплементація ВРД ЄС та інших відповідних джерел права ЄС в рамках цього процесу стали вирішальними у трансформації нормативно-правового регулювання у окресленій сфері.

Список використаних джерел:

1. Про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики: Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23.10.2000 р. *Офіційний вісник Європейських Співтовариств*. 2000. L 327. С. 1.
2. Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 1. Ст. 2125.
3. Про схвалення Водної стратегії України на період до 2050 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1134-р. *Офіційний вісник України*. 2022. № 99. Ст. 6244.
4. Плани-графіки процесу розроблення проєктів планів управління річковими басейнами: затв. наказом М-ва захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.11.2020 р. № 313. URL: <https://davr.gov.ua/fls18/nak.pdf> (дата звернення 25.08.2024).
5. Про затвердження Порядку розроблення плану управління річковим басейном: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 р. № 336. *Офіційний вісник України*. 2017. № 43. Ст. 1342.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом: Закон України від 4.10.2016 р. № 1641-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 46. Ст. 780.

7. Водний кодекс України: Закон України від 6.06.1995 р. № 213/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 24. Ст. 189.

8. Про Національну програму екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води: Постанова Верховної Ради України від 27.02.1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 41. Ст. 279.

9. Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства: Закон України від 17.01.2002 р. № 2988-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 25. Ст. 172.

10. Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року: Закон України від 24.05.2012 р. № 4836-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 17. Ст. 146.

11. Про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер: Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова від 29.11.2012 р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 54. № 71. Ст. 2193 Ст. 1622.

12. Хільчевський В. К., Гребін В. В. Гідрографічне та водогосподарське районування території України, затверджене у 2016 р. – реалізація положень ВРД ЄС. *Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія*. 2017. № 1(44). С. 8-20.

13. Назви суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах районів річкових басейнів: затв. наказом М-ва екології та природних ресурсів України від 26.01.2017 р. № 25. *Офіційний вісник України*. 2017. № 19. Ст. 547.

14. Межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок: затв. наказом М-ва екології та природних ресурсів України від 03.03.2017 р. № 103. *Офіційний вісник України*. 2017. № 32. Ст. 997.

15. Khilchevskiy, Valentyn, Grebin, Vasyl and Sherstyuk, Natalia (2019), Modern Hydrographic and Water Management Zoning of Ukraine's Territory – Implementation of the WFD-2000/60/EC. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhmi.conference.01.23>.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля: Закон України від 20.03.2023 р. № 2973-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 63. Ст. 208.

17. Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 р. № 758. *Офіційний вісник України*. 2018. № 76. Ст. 2537.

18. Odnorih, Zoriana, Manko, Roman, Malovanyy, Myroslav and Soloviy, Khrystyna (2020), Results of Surface Water Quality Monitoring of the Western Bug River Basin in Lviv Region. *Journal of Ecological Engineering*. Vol. 21 (3), 2020, 18–26. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/118303>.

19. Перелік забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод: затв. наказом М-ва екології та природних ресурсів України від 06.02.2017 р. № 45. *Офіційний вісник України*. 2017. № 21. Ст. 597.

20. Методика віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод: затв. наказом М-ва екології та природних ресурсів України від 14.01.2019 р. № 5. *Офіційний вісник України*. 2019. № 16. Ст. 560.

21. On environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council: Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008. *Official Journal of the European Union*. 2008. L 348. p. 84.

22. Брук В. В., Заболоцька В. В. Пропозиції щодо віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів хімічного стану. *Проблеми охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки*: зб. наук. пр. УКРНДІЕП; ХНУ імені В. Н. Каразіна. Харків: ПП «Стиль-Іздат», 2020. Вип. 42. С. 46-62.

23. Методика визначення масивів поверхневих та підземних вод: затв. наказом М-ва екології та природних ресурсів України від 14.01.2019 № 4. *Офіційний вісник України*. 2019. № 31. Ст. 1121.

24. Пономаренко Є. Г., Дмитренко Т. В., Немцова А. А. Оцінка екологічного стану поверхневих водних об'єктів за різними критеріями. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2022. № 4(135). С. 30-37. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.4.4>.

References:

1. Pro vstanovlennia ramok zakhodiv Spivtovarystva v haluzi vodnoi polityky: Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2000/60/ІeS vid 23.10.2000 r. *Ofitsiinyi visnyk Yevropeiskyykh Spivtovarystv*. 2000. L 327. S. 1.

2. Pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Uhoda vid 27.06.2014 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2014. № 75. T. 1. St. 2125.

3. Pro skhvalennia Vodnoi stratehii Ukrainy na period do 2050 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.12.2022 r. № 1134-r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2022. № 99. St. 6244.

4. Plany-hrafiky protsesu rozroblennia proiektiv planiv upravlinnia richkovymy baseinamy: zatv. nakazom M-va zakhystu dovkilla ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 27.11.2020 r. № 313. URL: <https://davr.gov.ua/fls18/nak.pdf> (data zvernennia 25.08.2024).

5. Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia planu upravlinnia richkovym baseinom: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.05.2017 r. № 336. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2017. № 43. St. 1342.

6. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vprovadzhennia intehrovanykh pidkhodiv v upravlinni vodnymy resursamy za baseinovym pryntsypom: Zakon Ukrainy vid 4.10.2016 r. № 1641-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2016. № 46. St. 780.

7. Vodnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6.06.1995 r. № 213/95-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1995. № 24. St. 189.

8. Pro Natsionalnu prohramu ekolohichnoho ozdorovlennia baseinu Dnipra ta polipshennia yakosti pytnoi vody: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 27.02.1997 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1997. № 41. St. 279.

9. Pro Zahalnodержavnu prohramu rozvytku vodnoho hospodarstva: Zakon Ukrainy vid 17.01.2002 r. № 2988-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2002. № 25. St. 172.

10. Pro zatverdzhennia Zahalnodержavnoi tsilovoi prohramy rozvytku vodnoho hospodarstva ta ekolohichnoho ozdorovlennia baseinu richky Dnipro na period do 2021 roku: Zakon Ukrainy vid 24.05.2012 r. № 4836-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. № 17. St. 146.

11. Pro spivrobitnytstvo u sferi okhorony i staloho rozvytku baseinu richky Dnister: Dohovir mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Respubliky Moldova vid 29.11.2012 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2017. № 54. № 71. St. 2193 St. 1622.

12. Khilchevskiy V. K., Hrebin V. V. Hidrografichne ta vodohospodarske raionuvannia terytorii Ukrainy, zatverdzhene u 2016 r. – realizatsiia polozhen VRD YeS. *Hidrolohiia, hidrokhimiia i hidroekolohiia*. 2017. № 1(44). S. 8-20.

13. Nazvy subbaseiniv ta vodohospodarskykh dilianok u mezhakh raioniv richkovykh baseiniv: zatv. nakazom M-va ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 26.01.2017 r. № 25. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2017. № 19. St. 547.

14. Mezhi raioniv richkovykh baseiniv, subbaseiniv ta vodohospodarskykh dilianok: zatv. nakazom M-va ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 03.03.2017 r. № 103. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2017. № 32. St. 997.

15. Khilchevskiy, Valentyn, Grebin, Vasyl and Sherstyuk, Natalia (2019), Modern Hydrographic and Water Management Zoning of Ukraine's Territory – Implementation of the WFD-2000/60/EC. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhmi.conference.01.23>.

16. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo derzhavnoi systemy monitorynhu dovkilla, informatsii pro stan dovkilla (ekolohichnoi informatsii) ta informatsiinoho

zabezpechennia upravlinnia u sferi dovkillia: Zakon Ukrainy vid 20.03.2023 r. № 2973-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2023. № 63. St. 208.

17. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia derzhavnoho monitorynhu vod: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.09.2018 r. № 758. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2018. № 76. St. 2537.

18. Odnorih, Zoriana, Manko, Roman, Malovanyy, Myroslav and Soloviy, Khrystyna (2020), Results of Surface Water Quality Monitoring of the Western Bug River Basin in Lviv Region. *Journal of Ecological Engineering*. Vol. 21 (3), 2020, 18–26. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/118303>.

19. Perelik zabrudniuiuchykh rechovyn dlia vyznachennia khimichnoho stanu masyviv poverkhnevykh i pidzemnykh vod ta ekolohichnoho potentsialu shtuchnoho abo istotno zminenoho masyvu poverkhnevykh vod: zatv. nakazom M-va ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 06.02.2017 r. № 45. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2017. № 21. St. 597.

20. Metodyka vidnesennia masyvu poverkhnevykh vod do odnogo z klasiv ekolohichnoho ta khimichnoho staniv masyvu poverkhnevykh vod, a takozh vidnesennia shtuchnoho abo istotno zminenoho masyvu poverkhnevykh vod do odnogo z klasiv ekolohichnoho potentsialu shtuchnoho abo istotno zminenoho masyvu poverkhnevykh vod: zatv. nakazom M-va ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 14.01.2019 r. № 5. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2019. № 16. St. 560.

21. On environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council: Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008. *Official Journal of the European Union*. 2008. L 348. p. 84.

22. Bruk V. V., Zabolotska V. V. Propozytsii shchodo vidnesennia masyvu poverkhnevykh vod do odnogo z klasiv khimichnoho stanu. *Problemy okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha ta ekolohichnoi bezpeky*: zb. nauk. pr. UKRNDIEP; KhNU imeni V. N. Karazina. Kharkiv: PP “Styl-Izdat”, 2020. Vyp. 42. S. 46-62.

23. Metodyka vyznachennia masyviv poverkhnevykh ta pidzemnykh vod: zatv. nakazom M-va ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 14.01.2019 № 4. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2019. № 31. St. 1121.

24. Ponomarenko Ye. H., Dmytrenko T. V., Niemtsova A. A. Otsinka ekolohichnoho stanu poverkhnevykh vodnykh ob'ektiv za riznymi kryteriiamy. *Visnyk KrNU imeni Mykhaila Ostrohradskoho*. 2022. № 4(135). S. 30-37. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.4.4>.